

Wegafzettingen en verkeersvoorzieningen

Risico's

Als het normale weg- en verkeersbeeld als gevolg van werkzaamheden wordt verstoord, kan dit ernstige consequenties hebben voor de weggebruiker en voor degenen die werken aan de weg. Niet zelden komt het voor dat een werker aan de weg wordt aangereden of dat weggebruikers gewond raken als zij, bijvoorbeeld tegen een obstakel of in een put of sleuf rijden.

Normen en regels

Elk type weg heeft zijn eigen manier van afzetting.

Bovendien zijn de genoemde categorieën wegen onder te verdelen in vele typen. De volgende factoren spelen een rol:

- ✚ het soort werk;
- ✚ de intensiteit en de samenstelling van het verkeer;
- ✚ het aantal rijstroken;
- ✚ de beschikbare ruimte;
- ✚ het al dan niet aanwezig zijn van langzaam verkeer;
- ✚ het al dan niet aanwezig zijn van fietspaden;
- ✚ de mogelijkheid tot omleiding.

Er bestaan richtlijnen voor onder meer het gebruik van:

- ✚ reguliere verkeersafzettingen;
- ✚ voorwaarschuwingen, rijdende afzettingen en borden in de middenberm;
- ✚ andreasstrips voor het "nulpunt";
- ✚ tijdelijke barriers, zowel langs het werkvak als in de slingers aan begin en eind van de werkvakken;
- ✚ verschillende rijnsnelheden (met verhoogde politiecontrole);
- ✚ Mobiele Rijstrook Signalering (MRS), veelal bestaande uit een truck met oplegger.

Gelet op de vele verschillende situaties is het in dit kader niet mogelijk een compleet beeld te geven van alle voorkomende verkeersvoorzieningen bij werk in uitvoering. Er zijn echter uitgaven voor diverse categorieën wegen verkrijgbaar, geïllustreerd met praktijkvoorbeelden van standaardafzettingen (zie CROW 96A en B).

De wegbeheerder is verantwoordelijk voor de goede en veilige staat van de weg. Bij wegwerkzaamheden moet hij aangeven welke tijdelijke voorzieningen moeten worden getroffen. Als dit naar uw mening niet goed is gedaan, dient u om verbetering te vragen. In het Nieuw Burgerlijk Wetboek is de risico-aansprakelijkheid van de wegbeheerder geregeld. Als hij afwijkt van de richtlijnen moet hij vastleggen waarom. Wegen worden beheerd door het bevoegd gezag, te weten:

- ✚ Minister van Verkeer en Waterstaat voor Rijkswegen;
- ✚ Gedeputeerde Staten voor provinciale wegen;
- ✚ Burgemeester en Wethouders (of een door B&W ingestelde commissie) voor gemeentewegen;
- ✚ het Algemeen of Dagelijks Bestuur van een Waterschap voor waterschapswegen.

Elementen van wegafzetting

Wegafzettingen kennen in beginsel onderstaande elementen:

- ✚ inleidende bebakening: waarschuwen, informeren en verboden instellen;
- ✚ nulpunt: actiewagen, verkeerslicht of afzethak (met daarachter een veiligheidszone, dus zonder opslag van materiaal of materieel, waarvan de lengte per type weg is vastgesteld; op een 80 km-weg is deze bijvoorbeeld 50 m);
- ✚ werkvak: langsafzetting d.m.v. barriers, bakens, kegels of lint (met een vrije "vluchtruimte" tot het verkeer van minstens 0,60 m);
- ✚ beëindigingsmaatregel: bord einde weg afzetting (F8 of F9).

In de berm van de weg moet een bepaalde breedte obstakelvrij zijn. Naast 100 km-wegen moet deze 6 m zijn, binnen de bebouwde kom 2 m bij 50 km-wegen en 1 m bij fietspaden.

Het afbreken van een wegafzetting dient achteruitrijdend vanaf het einde van het werkvak te gebeuren. Vervolgens het nulpunt, dan de inleidende bebakening en als laatste de beëindiging.

Wegafzettingen en verkeersvoorzieningen

Regels voor verkeersafzettingen

- ✚ maximaal twee borden op een paal, de afmeting van het bord in overeenstemming met het type weg (in bebouwde kom bijv. minimaal 0,60 m);
- ✚ bord op minstens 1,20 m hoogte, dichtbij fietspaden 2,20 m en boven de weg 4,50 m;
- ✚ dag en nacht zichtbaar (klasse 11) en geen zichtbellemmerende obstakels ervoor;
- ✚ kegels zijn oranje (alleen overdag) of rood-wit (voor dag en nacht) en minstens 0,70 m hoog. Ze mogen alleen worden toegepast als er continu toezicht is, bijvoorbeeld bij controle- of onderhoudswerken;
- ✚ bakens zijn maximaal 1,25 m hoog;
- ✚ de onderlinge afstanden van kegels en bakens zijn afhankelijk van het type weg, in de bebouwde kom bijvoorbeeld tussen 4 en 8 m;
- ✚ barriers verdienen de voorkeur boven bakens of kegels, zeker bij werkzaamheden van langere duur;
- ✚ minibarriers worden niet gezien als een fysiek (beschermende) afzetting, maar mogen wel binnen de bebouwde kom worden gebruikt;
- ✚ lint moet bij voorkeur niet als afzetting worden gebruikt, hooguit bij kortdurende werkzaamheden overdag en onder continu toezicht;
- ✚ rood-witte verkeershekken zijn 2,50 m lang (1,50 m bij fietspaden) en 1 m hoog.

Zelf regelen van verkeer

Het komt regelmatig voor dat personeel van Bouw-/ GWW-bedrijven het verkeer langs werklocaties regelt; vaak door middel van handgebaren, met een rode vlag of met stop- en ga-borden. Dit is niet verboden, mits de wegbeheerder een verkeersregelaar heeft aangewezen.

Deze manier van verkeer regelen heeft niet de voorkeur.

Is een verkeersongeval te wijten aan het regelen van het verkeer door personeel van een aannemer (dat niet door de wegbeheerder is aangewezen) kan deze aannemer voor de onrechtmatige daad van zijn personeel worden aangesproken.

Moet het verkeer geregeld worden, dan moet de wegbeheerder in goed overleg met u bepalen op welke wijze dit dient te gebeuren. Dit kan door afzetting, bebording, verkeersregelinstallatie (VRI), enz. Een vrije ruimte van 0,60 m ten opzichte van het verkeer moet hierbij uitgangspunt zijn. De gemaakte afspraken (zodanig met situatieschetsen) dienen schriftelijk te worden vastgelegd, zodat later geen onduidelijkheid kan ontstaan. In sommige gevallen zal een calamiteitenplan nodig zijn (voor ambulance, brandweer, enz.), bijvoorbeeld bij het ontbreken van een vluchtstrook of bij een sterk verstoorde doorstroming. Politie en marechaussee zijn bevoegd het verkeer te regelen.

Wegafzettingen en verkeersvoorzieningen

Praktische invulling

Geef uw personeel voor veilig werken aan de weg de volgende aanwijzingen:

- ✚ Draag altijd een schoon veiligheidsvest of pak; laat het tijdig vernieuwen. Zorg voor een vest dat is goedgekeurd door Rijkswaterstaat en dat ook voor nachtwerk geschikt is. Een goedgekeurd veiligheidspak wordt vanwege het grotere oppervlak en zichtbaarheid bij bukkend werk aanbevolen.
- ✚ Let, ondanks alle getroffen verkeersmaatregelen, altijd goed op het verkeer. U bent tenslotte verantwoordelijk voor uw veiligheid en voor die van collega's.
- ✚ Zet voor werkzaamheden aan de weg altijd een afzetting, ook als het om een betrekkelijk simpel klusje gaat.
- ✚ Zorg ervoor dat de tijdelijke maatregelen nooit in strijd zijn met aanwezige permanente verkeersborden en bewegwijzering; dek deze zonodig af.
- ✚ Zorg ervoor dat het bebakeningsmateriaal in goede staat van onderhoud verkeert en dat de eventuele elektra een veilige spanning heeft.
- ✚ Zorg ervoor dat alle bebakeningsmiddelen stabiel staan; ze mogen niet kunnen omvallen, wegglijden of door de wind verdraaien; blijf zorgen voor minstens 0,60 m vrije ruimte naast het verkeer.
- ✚ Plaats alle borden duidelijk zichtbaar. Het nulpunt van het werkvak moet goed zichtbaar zijn; houd rekening met bochten, viaducten, enz. Rijd zelf langs de afzetting en bekijk of alles goed en duidelijk zichtbaar staat.
- ✚ Plaats bij mist (zicht <200 m) geen afzettingen en haal ze ook niet weg.
- ✚ Gebruik zo min mogelijk een rijdende afzetting (deze mag overigens maar een half uur stilstaan).
- ✚ Breng andreasstrips aan overeenkomstig de CROW-brochure 'Toepassing andreasstrips' .
- ✚ Houd de afzetting tijdens het werk goed in de gaten; als kegels, borden, enz. verplaatst worden om voertuigen te laten passeren, zet ze dan daarna weer terug op hun oorspronkelijke plaats.
- ✚ Controleer of de voorzieningen bij het begin en het einde van de werkdag in orde zijn.
- ✚ Laat na einde werk de afzetting niet onnodig lang staan.
- ✚ Parkeer uw auto niet op fietspaden.
- ✚ Wees duidelijk in uw optreden tegenover weggebruikers.
- ✚ Gebruik bij nacht retroreflecterend bebakeningsmateriaal (klasse 11); breng op fiets- en voetpaden een goede aanstraalverlichting aan.
- ✚ Kom zonodig zelf met suggesties voor het bevorderen van de veiligheid van u en het verkeer.

